

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

04.06.2012 г.

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник Капитал daily](#)

✓ Законът за публично-частното партньорство: Подобрена версия

http://www.capital.bg/biznes/kompanii/2012/06/03/1839072_zakonut_za_publichno-chastното_partnyorstvo_podobrena/

Специален закон ще регулира публично-частното партньорство. След 9 месеца подготовка от страна на правителството и значителни корекции между първо и второ четене той бе приет окончателно в петък. За разлика от черновите, обсъждани от ноември до февруари, които предизвикаха множество критики, окончателният вариант е по-прецизен и защитава по-добре обществения интерес, смятат юристи от частния сектор.

Едно от най-полезните му последствия според експертите ще е, че занапред договори за публично-частни партньорства ще се сключват със задължителна финансова и икономическа обосновка, която определя принципите и изгодата на всяка от участващите страни. Така при промяна в условията няма да има протяжни процедури, които да блокират дейността, а решението ще се търси на базата на вписаните принципи. Освен това партньорът ще се избира чрез процедура по реда на Закона за обществените поръчки, което гарантира, че ще има състезание.

За кого е

Законът ще обхваща специалните случаи – когато дейността не генерира собствени приходи, за да бъде отдадена на концесия, и когато не става въпрос за еднократни действия, които могат да се изпълнят с възлагане на обществена поръчка. Така например кетърингът за затворници, поддръжката на уличното осветление, обслужването на публични сгради ще се регулират с новия закон.

Образователни услуги, както и грижата за деца или възрастни хора също ще могат да се оказват под формата на публично-частно партньорство (ПЧП). За частния инвеститор пък ще се създадат условия за допълнителна стопанска дейност, която да го привлече, а с част от печалбите да финансира публичната услуга, за която е избран.

Транспортните услуги, при които потребителите плащат за тях, добивът на природни богатства и други области, които носят собствени приходи, ще продължат да се отдават към частния сектор под формата на концесия.

Първото недоволство

Обхватът на закона е и първата критика от страна на частния сектор. Според юристи изваждането на водните и транспортните услуги от регулациите му е грешка, като слабостта е, че те остават в закона за концесиите. Причината – в закона за публично-частното партньорство се регулира балансът на икономическите интереси между частния и публичния партньор.

Така, ако услугата стане твърде скъпа, новият закон ще предоставя по-добра възможност за договаряне на променени условия. Ако пък частният партньор изненадващо повиши своята ефективност и изпълнява задълженията си с по-ниски разходи, държавата, или общината партньор ще може да претендира за намаляване на плащанията до предварително договорената норма на възвращаемост.

"Икономическата обосновка вече ще е задължително приложение към договора за публично-частно партньорство и при независещи от страните промени в условията на договора ще има база за договаряне на нови приемливи параметри", коментира юрист.

Според управляващите законът запълва вакуум на сегашния режим, който може да ощети както държавата, така и частна компания с договор за концесия или изпълнител на обществена поръчка.

"В окончателния си вид законът не променя смисъла и философията на първоначално внесените промени. Поправките между първо и второ четене направиха разпоредбите по-прецизни, за да се гарантира както интересът на частните, така и на публичните партньори. Ограничихме и обхвата на закона до дейности, чието оказване не носи собствени приходи" казва Менда Стоянова, председател на бюджетната комисия към парламента. Тя е вносител и на почти всички промени, извършени между първо и второ четене.

"Искаме да осигурим участие на частния сектор там, където икономическата изгода липсва, но частният сектор може да предостави по-добра услуга от държавата", допълва Стоянова.

Тъй като подобен закон се въвежда за първи път, тя обясни, че целенасочено обхватът му не е много широк, като ще може да се разширява в бъдеще, когато се види как действа и ако трябва, дори да се внесат подобрения.

Партньорство с ограничени права

Държавата в лицето на министерства и ведомства или общините ще могат да образуват смесени дружества с частните компании партньори. В техния капитал ще се апортират активите, за чиято поддръжка по-късно ще отговаря частникът. Интересът на държавата в тези смесени дружества обаче ще е много по-защитен. Въведена е "блокираща квота" която няма да позволи предприемачът да увеличава капитала на дружеството или да продава активи без съгласието на публичния партньор. Така е защитен държавният интерес в случаи, когато фирма опита да злоупотреби с придобитото надмощие в смесеното дружество.

Акциите в тези смесени дружества няма да са безлични и няма да могат да се прехвърлят, което обрича частника и публичната институция да са заедно до приключване на самото партньорство.

Именно споровете между публичен и частен партньор са обект на критика. Според адвокат Светлана Ганева вменияването на компетентност само на българския съд и изключването на възможността да се търси арбитраж може да отблъсне чуждестранни компании от проекти за публично-частни партньорства. Авторите на закона обаче отстояват позицията, че арбитражът не е невъзможен и спорещите страни могат да прибегнат до услугите му. Ако обаче решенията на подобна институция отново са неприемливи, българският съд ще е крайната инстанция с мнение по въпроса. Затова и депутати признават, че в крайна сметка ролята на арбитража може да се negliжира до тази на "помирителна комисия", чиито решения нямат окончателен и задължителен характер.

За дейности, където подкрепата от публичния партньор може да се разглежда като държавна помощ, ще трябва да се отчитат неговите разпоредби и при нужда да се търси дори позволение на Европейската комисия. Това според юристи може да забави малки общински проекти. Депутатите обаче са на мнение, че в закона за държавна помощ има критерии и ако те се изпълнят, нотификация на ЕК няма да е нужна.

Какво липсва

Законът е движение в правилната посока, но има и недостатъци. Липсва му цялостна концепция, с която регулирането на публично-частното партньорство да защити в максимална степен публичния интерес. Това е мнението на адвокат Деяна Марчева, която е докторант по право в СУ (дисертация на тема "Публично-частно партньорство - административноправни аспекти"). Според нея в България все още няма процедури за дефиниране на обществен интерес и това позволява на управниците да взимат решения в полза на една от всички заинтересувани групи.

Дали да се защити интересът на местния бизнес, като се разрешат строителни дейности, или приоритет да бъде околната среда, за която се застъпват еколозите, е въпрос, за чието решаване трябва да се правят правила, а не със смяната на правителството или общинския съвет политиката да се промени коренно. Заинтересувани обществени групи има по много въпроси и между интересите им трябва да се балансира. Гърция днес рядко се приема за добър пример, но там публично-частните партньорства се приемат с "Акт за съответствие" и се знае кои интереси защитават и защо някои конкретни са избрани като приоритет пред другите, обяснява тя.

Заварено положение

Новият закон за публично-частните партньорства въвежда регулации и за концесиите, които правителството или местните власти сключват с частни компании. Текстът обаче няма да регулира концесионни отношения, възникнали преди 1 септември 2012 г. Досега съществуващият режим ще важи и за вече откритите процедури, които приключат преди 1 септември.

"Прехвърляне на нови норми за стари правоотношения щеше да е от полза на държавата при много несправедливи договори, но това противоречи на принципите на правото и би създавало несигурност в бъдеще", каза по въпроса Менда Стоянова.

✓ Кипър си запази място на опашката за спасяване от Европа

http://www.capital.bg/vestnikut/daily/2012/06/03/1839146_kipur_si_zapazi_miasto_na_opashkata_za_spasiavane_ot/

Кипър стана в петък поредната страна от еврозоната, която заяви, че може би няма да може сама да се справи със стабилизирането на банките си и ще се обърне за помощ към европейските антикризисни фондове. Според "Уолстрийт джърнъл" това може да стане още този месец. Кипърските банки са с относително голяма експозиция към гръцкия банков сектор и дълг и предупреди за хаос, ако след изборите на 17 юни Гърция напусне еврозоната.

Президентът Димитрис Христофийас заяви пред журналисти, че още не е решено Кипър да кандидатства пред фонда за финансова стабилност EFSF, но и че не може напълно да го изключи.

Най-сериозните проблеми идват от втората по големина банка Cyprus Popular Bank (известна доскоро като Marfin Popular Bank), заплашена от национализация, след като изгуби 2 млрд. евро от кредити, раздадени в Гърция. До 30 юни тя трябва да гарантира капиталова адекватност от 9%, за което са й необходими 1.8 милиарда евро, което се равнява на около 10% от БВП на Кипър. На 15 юни тръгва двуседмичното записване за нова емисия акции на банката, гарантирана от държавата. Но ако частните инвеститори не се заинтересуват, бюджетът ще се окаже обвързан със сума, която е четири пъти по-голяма от дефицита, който властите са предвидили за тази година. Страната трудно може да си позволи сама тези почти 2 млрд. евро включително защото е с много нисък кредитен рейтинг и е практически изолирана от международните финансови пазари. Лихвите, които кредиторите искат, за да купят 10-годишни кипърски държавни облигации, се движат в границите на 14%.

Гръцкият бумеранг

Икономическата близост на Кипър с Гърция носеше десетилетия наред ползи на страната, но сега се обърна срещу икономиката ѝ. Експозицията на местните банки (другите в челната тройка са Bank of Cyprus и Hellenic Bank) към гръцкия дълг са в рамките на 23 млрд. евро, при положение че БВП на Кипър е около 17.3 млрд. евро. Проблемните и лошите кредити на кипърските банки достигнаха около 20%. Президентът Христофийас каза в петък, че вече е поискано от специалисти да подготвят планове "за реагиране в хаотична ситуация", ако Гърция напусне еврозоната. "Надяваме се това никога да не се случи", допълни той.

От една страна, Кипър спечели от гръцката криза, защото към местните банки се стекоха средства, напускащи Гърция през последните две години. От друга обаче, при опасността Атина да напусне еврозоната започна изтегляне на депозити и от кипърски банки. Напоследък тук се предлага примамлива доходност по депозитите, достигаща в някои случаи до 6.5%.

Една от алтернативите за Кипър е да се обърне за двустранна помощ, както постъпи миналата година с кредита от 2.5 млрд. евро от Русия. Христофийас отказа да назове дали преговарят с други държави, но според "Уолстрийт джърнъл" се

разговаря за кредит от Китай, който обаче няма да е готов навреме, за да се избегне търсене на помощ. Президентът само посочи, че ако се стигне до двустранна помощ от партньори в ЕС, тя ще е само за стабилизиране на банковия сектор. "За подпомагане има механизми и механизми. Има такива за банките, които не изискват мерки като (антикризисните) в Гърция. Борим се да не ни се налага да подкрепяме така банките си."

Освен това според него "няма да е свършекът на света", ако правителството не постигне целта си за 2.5% бюджетен дефицит тази година и той достигне 3%. Миналата година дефицитът бе 5.3% и правителството обеща да го намали с повече от 50%, но според Христохияс, ако тази година Кипър постигне 3%, пак ще получи "браво" от Европейската комисия. Официалните прогнози са за 0.8% икономически растеж тази година, докато според МВФ по-вероятно е да има рецесия от 1.2%.

Другите проблеми

Президентът нападна в петък и бившия гуверньор на централната банка Атанасиос Орфанидис, защото надзорът позволил да се стигне до толкова голяма банкова експозиция към Гърция. Орфанидис вече отхвърли подобни критики, като каза, че Кипър е можело да постигне по-добри условия при отписването на гръцки дълг, когато това бе договорено от европейските лидери през октомври 2011 г. На 30 април той заяви пред парламента в Никозия, че в тези важни седмици рядко е бил питан от Христофияс как да се действа. През май президентът го смени и остро го критикува с думите: "Никои управител на централна банка не може да налага волята си на изпълнителната власт, избрана от народа. Опитът ми с Орфанидис е доста неприятен."

Икономисти и политици от няколко месеца подготвят населението, че предстои Никозия да поиска помощ, както вече постъпиха Гърция, Ирландия и Португалия. За самия EFSF с неговите налични към момента 250 млрд. евро Кипър не е проблем, но е пример за това колко реална е опасността от ефект на доминото в еврозоната, който може да повлече и островната държава да напусне еврото, коментира "Уолстрийт джърнъл".

До средата на юни правителството най-вероятно ще обяви нови антикризисни мерки, стига да се преодолеят различията сред управляващите откъде да се съкращават разходи. Безработицата е на рекордните 9%, а очакванията на бизнеса са песимистични. В допълнение години наред ще тежи на бюджета проблемът с основната електростанция, унищожена миналия юли от експлозия на боеприпаси в съседна военна база.

Известна надежда на кипърците за нови приходи дават откритите големи залежи на природен газ в шелфа на острова. Но те са повод за напрежение с Турция и за да започне търговската им експлоатация, са нужни поне 5 години. КАПИТАЛ Daily

Вестник Класа

✓ Гърция е пред срив на енергийната система, очаква режим на тока

http://www.klassa.bg/news/Read/article/205681_%D0%93%D1%8A%D1%80%D1%86%D0%B8%D1%8F+%D0%B5+%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4+%D1%81%D1%80%D0%B8%D0%B2+%D0%BD%D0%B0+%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D1%80%D0%B3%D0%B8%D0%B9%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B0+%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0%2C+%D0%BE%D1%87%D0%B0%D0%BA%D0%B2%D0%B0+%D1%80%D0%B5%D0%B6%D0%B8%D0%BC+%D0%BD%D0%B0+%D1%82%D0%BE%D0%BA%D0%B0

Гърция е на прага на срив на електропреносната и газовата си система. Енергийният регулатор на страната RAЕ свика за сряда извънредна среща за избягване на колапс, информира Ройтерс. Решението на RAЕ е предизвикано от писмо на газовата компания DEPA от 31 май, в което се заплашва да бъде прекъснато снабдяването на производителите на електричество, ако не се разплатят за доставките. Затова генералният директор на компанията Никос Васиلاكос събира техни представители на спешна среща, защото в противен случай страната ще се окаже в режим на тока в дните непосредствено преди поредните извънредни парламентарни избори на 17 юни.

Според източник от енергийните среди DEPA няма средства да плати около 120 млн. евро, които дължи на италианската Eni, турската Botas и най-вече на руската "Газпром", доставяща около 80% от ползвания в страната газ. Ако DEPA остане без пари, независими производители като Elpedison, Mytilineos, Heron и Corinth Power, покриващи около една трета от енергийните нужди на страната, ще бъдат принудени да спрат работа. В този момент операторът на електропреносната мрежа ADMIE ще трябва да въведе режим на тока, за да не се разпадне цялата система и да се стигне до тотално прекъсване на електрозахранването в Гърция. Подобна криза би ударила не само гърците, но и началото на туристическия сезон, който е сред основните източници на валута за икономиката.

Държавната енергийна компания PPC използва предимно въглища и водни източници, но мощностите й няма да могат да запълнят дефицита. Гърция може да остане без електричество по-късно тази година, ако международните кредитори не позволят спешна финансова помощ за производителите на електроенергия, за да могат да купуват гориво, заяви ръководителят на PPC Артурос Зервос в интервю за Ройтерс. Причината е дупката от повече от 300 млн. евро в сметките на държавната компания LAGHE, която действа като координатор за преноса на електроенергия. Заради големите си дългове LAGHE не може да възстанови разходите на независимите производители на електроенергия.

"Това е спешна ситуация и трябва да се заемем с нея незабавно. Има истинска опасност от спиране на електричеството", подчерта Зервос. PPC ще бъде принудена да увеличи собствената си продукция, за да компенсира енергийните липси. В дългосрочен план обаче няма да може да покрива дупките и ще трябва да прибегне до временни прекъсвания на тока както за предприятията, така и за домакинствата. Независимите производители на електроенергия спряха плащанията си към Националната компания за природен газ (DEPA), която им предоставя повечето гориво, за да произвеждат близо 70% от електроенергията си.

"DEPA е най-слабата част от веригата, защото те трябва да плащат на руснаците", каза Зервос, чиято компания е най-

големият клиент на DEPA. Според гръцките издания DEPA е съобщила в писмо до правителството, че не разполага със средствата да финансира газовите доставки до „Газпром“ след 22 юни. Финансова инжекция от около 300 до 400 милиона евро чрез заем от Фонда за депозити и кредити ще премахне риска от липси, смята Зервос. Международните кредитори на Гърция и в частност ЕК обаче се противопоставят на подобен заем, използвайки го като начин да накарат Гърция да реформира неефективните си пазарни правила. Освен това ЕС може да приеме подобна финансова инжекция като незаконна държавна помощ.

"Вярно е, че правилата трябва да се спазват... Но те са прекалено догматични, не е сега е моментът за това", коментира Зервос. По думите му кризата в енергийния сектор ще бъде показателна за това, което може да се случи със страната, ако напусне еврозоната. Намаленото потребление на енергия като резултат от строгите мерки за икономии, заедно с покачващите се цени на горивата, предизвикаха три поредни тримесечия загуби за РРС.

Броят на неплатените сметки се е увеличил, особено след като правителството използва сметките от РРС като лесен начин да събере непопулярния данък върху собствеността. Кражбите на електричество също зачестяват. Зервос казва, че Гърция би могла да помогне на LAGHE, като използва и около 100 милиона евро от сметките на две компании за търговия с енергия, които фалираха по-рано тази година. Властите нямат достъп до техните сметки, защото те са блокирани като част от разследване срещу управителите им по подозрения за умишлен фалит и злоупотреби. "Това е пълна лудост. Парите са платени от потребителите на ток", коментира източник от системата.

[Вестник Сега](#)

✓ Кабинетът драматично закъснява с новите оперативни програми

<http://www.segabg.com/article.php?id=603025>

Подготовката на новите оперативни програми и партньорския договор с Европейската комисия за периода 2014-2020 г. закъснява драматично. Документите, които ще се изпълняват от поне три правителства и по същество представляват програми за реформи на цели сектори, трябва да бъдат предадени в средата на следващата година, а работата по тях още не е започнала, показва проверка на "Сега". Така през 2013 г. правителството ще трябва едновременно да подготви парламентарни избори, да договаря финансиране от 17 млрд. лв. и да усвои рекордна сума по настоящите оперативни програми.

Единствените ясни неща до момента са броят на оперативните програми за бъдещия период - 5 вместо досегашните 7, отговорните министерства и приблизителният ресурс, на който България може да разчита - 17 млрд. лв. Ясни са и тематичните цели, които са общи за целия съюз и целят да обвържат финансирането с поставените цели в стратегията Европа 2020, както и разпределението на парите по различните фондове. Сформирането на работните групи, които трябва да изготвят оперативните програми, обаче закъснява.

Министерство на регионалното развитие е единственото, започнало да сформира работната група за изготвяне на новата оперативна програма. МРРБ публикува покана към желаещите да участват неправителствени организации, от която става ясно, че екипът ще е готов към края на юни. Крайният срок за подаване на заявления е 14 юни, като се допускат НПО-та с поне 2 години дейност и опит в областта на европроектите. МРРБ обаче още не е пуснало покана за включване на представители на академичната общност. Критериите как да се излъчват те трябва да се изготвят от просветното министерство. До редакционното приключване на броя не стана ясно дали това е факт.

Нито едно от останалите 4 министерства, които ще отговорят за оперативни програми - икономическото (за икономика и предприемачество), транспортното, на околната среда и социалното министерство, не е започнало да кани представители. Наред с НПО-ата, в работните групи задължително се включват представители на Националното сдружение на общините, на синдикатите, на работодателските организации.

"Забавянето още не е голямо, но има опасност догодина, ако се получи прозорец около изборите, да имаме проблеми по-скоро с усвояването на настоящите еврофондове", коментира министър Томислав Дончев. Както "Сега" писа, през 2013 година България трябва да усвои 6.76 млрд. лв., или два пъти повече, отколкото за 2012 г. За отделни оперативни програми темпото на усвояване трябва да се вдигне цели четири пъти, иначе парите ще бъдат загубени.

"Много сме притеснени от това забавяне. На срещи с представители на местните власти от други страни членки това изоставане е много видно", коментира шефката на Националното сдружение на общините Гинка Чавдарова. Тя допълни, че някакви дебати е имало само в рамките на съвета по реформи. "Получихме покана за голямата работна група, която трябва да изготви договора за партньорство, но нямаме покани за тематичните групи за оперативните програми", коментираха и от БСК.

Особено критично е положението в областта на образованието и науката, които нямат отделна оперативна програма. От министерство на образованието се очаква до края на септември тази година да е готово с целия пакет от документи, за да не бави допълнително другите водещи министерства. Така наред с лятната ваканция министерството на практика ще трябва да предложи всички мерки в областта на образованието и науката, които следва да се финансират до 2020 г.

Наред с насочването на финансов ресурс към неадекватни мерки, слабите оперативни програми този път могат да доведат и до загуба на средства. Изискванията към самите оперативни програми през новия програмен период са много завишени, като е предвидено залагането на междинни цели - за 2016, 2018 и 2022 г., когато реално ще изтече срокът за усвояване на сумите. Неизпълнението на междинните цели може да доведе до спиране на средства. Блокиран с оглед на изпълнението ще бъде и 5% резерв.